

DZIENNIK URZĘDOWY

SŁUŻBY OCHRONY PAŃSTWA

Warszawa, dnia 21 lutego 2019 r.

Poz. 9

ZARZĄDZENIE NR 2/2019 KOMENDANTA SŁUŻBY OCHRONY PAŃSTWA

z dnia 21 lutego 2019 r.

w sprawie szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy w warunkach cywilnych i specjalnych dla funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa

Na podstawie art. 14 pkt 3 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Służbie Ochrony Państwa (Dz. U. z 2018 r. poz. 138, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 1. Zarządzenie określa:

- 1) cele szkolenia funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa w zakresie udzielania pierwszej pomocy w warunkach cywilnych i specjalnych, zwanego dalej „szkoleniem”;
- 2) zakres wiedzy teoretycznej i praktycznej wykładanej na szkoleniu;
- 3) obowiązki osób odpowiedzialnych za szkolenie;
- 4) zasady bezpieczeństwa na szkoleniu;
- 5) sposób organizacji i prowadzenia zajęć w ramach szkolenia.

§ 2. Szkolenie jest szkoleniem specjalistycznym organizowanym i realizowanym przez komórkę właściwą do spraw szkolenia specjalistycznego Służby Ochrony Państwa.

§ 3. Szkolenie prowadzi się w celu przygotowania funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa, zwanych dalej „funkcjonariuszami”, do udzielania pierwszej pomocy osobom poszkodowanym podczas realizowanych zadań służbowych, a w szczególności:

- 1) przygotowania funkcjonariuszy do udzielania pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia życia i zdrowia do czasu przekazania ich podmiotom uprawnionym do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podmiotom świadczącym medyczne czynności ratunkowe;
- 2) przygotowania funkcjonariuszy do działań indywidualnych i zespołowych w ramach wykonywanych obowiązków służbowych;
- 3) kształtowania i utrwalania zachowań funkcjonariuszy zgodnych z prawem w sytuacjach udzielania pierwszej pomocy w warunkach cywilnych i specjalnych;
- 4) wykształcenia umiejętności właściwej oceny sytuacji;
- 5) wykształcenia umiejętności samodzielnego podejmowania decyzji w sytuacji udzielania pierwszej pomocy;
- 6) przygotowania funkcjonariuszy do udzielania pierwszej pomocy zgodnie z procedurą:
 - a) Basic Life Support, zwaną dalej „BLS”,

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 730, 1544, 1562, 1669, 2245 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 125.

- b) Automated External Defibrillator, zwaną dalej „AED”;
 - c) International Trauma Life Support, zwaną dalej „ITLS”;
 - d) Tactical Combat Casualty Care, zwaną dalej „TCCC”;
- 7) nauczania posługiwania się sprzętem będącym na wyposażeniu SOP, służącym do udzielania pierwszej pomocy, wykorzystania jego możliwości technicznych oraz zasad jego eksploatacji i obsługi;
 - 8) doskonalenia współdziałania komórek organizacyjnych Służby Ochrony Państwa w zakresie udzielania pierwszej pomocy w warunkach cywilnych i specjalnych;
 - 9) przygotowania funkcjonariuszy do udziału w specjalistycznych szkoleniach i zawodach związanych z tematyką pierwszej pomocy.

Rozdział 2

Organizacja szkolenia

§ 4. 1. Tematyka zajęć w ramach szkolenia obejmuje:

- 1) Grupa I – Zasady udzielania pierwszej pomocy w warunkach cywilnych w oparciu o BLS, AED i ITLS;
- 2) Grupa II – Zasady udzielania pierwszej pomocy w warunkach specjalnych w oparciu o TCCC.

2. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 1, są przeznaczone dla każdego funkcjonariusza pełniącego służbę w SOP.

3. Zajęcia, o których mowa w ust. 1 pkt 2, są przewidziane dla funkcjonariuszy skierowanych na szkolenie w tym zakresie.

§ 5. Szkolenie prowadzi się w formie:

- 1) wykładu – obejmującego przedstawienie niezbędnej wiedzy w formie teoretycznej;
- 2) ćwiczeń praktycznych – obejmujących, w zależności od tematu szkolenia, przeprowadzenie zajęć z praktycznym wykorzystaniem sprzętu i urządzeń będących na wyposażeniu SOP lub środków pozoracji.

§ 6. Szkolenie przeprowadza się zgodnie z następującymi zasadami dydaktycznymi:

- 1) zasadą systematyczności – polegającą na zachowaniu logicznego układu występujących w programie przedmiotów oraz struktury konkretnego przedmiotu, w którym układ logiczny charakteryzuje się tym, że nowe wiadomości oparte są na poznanym już zbiorze pojęć;
- 2) zasadą łączenia teorii z praktyką – polegającą na wykorzystaniu poznanej wiedzy teoretycznej w szkoleniu praktycznym, przy czym proces ten należy ukierunkować na samodzielne wyciąganie wniosków z posiadanych wiadomości i umiejętności;
- 3) zasadą pogłębienia – polegającą na kojarzeniu słów z odpowiadającymi im desygnatami lub zjawiskami, poprzez pokazanie z omówieniem;
- 4) zasadą świadomości i aktywności szkolonych w nauczaniu – polegającą na uświadomieniu osobom uczestniczącym w szkoleniu celu, jaki można osiągnąć na skutek opanowania danej wiedzy i zainspirowaniu ich do pogłębiania dalszej wiedzy;
- 5) zasadą przystępności (stopniowania trudności) – polegającą na nawiązywaniu do znanych tematów, zjawisk i na tej podstawie dochodzenia do nowej wiedzy;
- 6) zasadą trwałości wyników nauczania – polegającą na utrwalaniu poznanych wiadomości przez ich powtarzanie i nawiązywanie do nich podczas omawiania innych tematów.

§ 7. Ocena stopnia wyszkolenia funkcjonariuszy jest prowadzona na bieżąco przez prowadzących zajęcia.

§ 8. 1. Zajęcia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, może prowadzić funkcjonariusz wykonujący obowiązki służbowe w komórce organizacyjnej SOP właściwej do spraw szkolenia lub innej komórce organizacyjnej SOP skierowany przez swojego przełożonego lub wyznaczony w rozkładzie zajęć przez kierownika komórki organizacyjnej SOP właściwej do spraw szkolenia, który:

- 1) posiada wykształcenie medyczne – lekarz, ratownik medyczny, pielęgniarka lub;
- 2) posiada uprawnienia Instruktora Pierwszej Pomocy.

2. Zajęcia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, może prowadzić funkcjonariusz wykonujący obowiązki służbowe w komórce organizacyjnej SOP właściwej do spraw szkolenia lub innej komórce skierowany przez swojego przełożonego lub wyznaczony w rozkładzie zajęć przez kierownika komórki organizacyjnej SOP właściwej do spraw szkolenia, który:

- 1) odbył szkolenie specjalistyczne w zakresie udzielania pierwszej pomocy w warunkach specjalnych;
- 2) wykaże się znajomością aktualnych wytycznych TCCC;
- 3) wykaże się znajomością użytkowanego w szkoleniu sprzętu będącego na wyposażeniu SOP, zasad jego działania oraz prawidłowego wykorzystywania.

3. Zajęcia, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1 i 2, mogą również prowadzić osoby oddelegowane z innych podmiotów resortowych i pozaresortowych spełniający warunki, o których mowa w ust. 1 i 2.

§ 9. Prowadzący zajęcia są odpowiedzialni za prawidłową organizację pracy oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i porządku podczas zajęć.

§ 10. 1. W celu umożliwienia właściwego przebiegu procesu dydaktycznego oraz zachowania warunków bezpieczeństwa, grupa szkoleniowa nie może przekraczać 25 słuchaczy.

2. Zajęcia w formie wykładu mogą być w całości prowadzone przez jednego instruktora.

3. Zajęcia ze szkolenia praktycznego z użyciem sprzętu będącego na wyposażeniu SOP, w przypadku grupy 25 słuchaczy są prowadzone przez trzech instruktorów, przy mniejszej liczbie słuchaczy na jednego instruktora przypadać może do 8 szkolonych.

4. Liczba funkcjonariuszy prowadzących zajęcia, o których mowa w ust. 2 i 3, może zostać zmieniona przez kierownika komórki szkoleniowej w zależności od tematu zajęć, sposobu przyswajania wiedzy oraz stopnia wyszkolenia słuchaczy.

§ 11. Prowadzący zajęcia ma obowiązek:

- 1) zapoznać się z tematyką zajęć oraz z wskazówkami metodycznymi do prowadzonych zajęć;
- 2) zaplanować przebieg zajęć;
- 3) przygotować sprzęt szkoleniowy;
- 4) sprawdzić i podpisać listę obecności funkcjonariuszy na zajęciach;
- 5) podać zagadnienia oraz cel zajęć;
- 6) omówić zasady bezpieczeństwa obowiązujące przy użyciu sprzętu będącego na wyposażeniu SOP do udzielania pierwszej pomocy oraz ich przestrzegać;
- 7) przygotować miejsce nauczania;
- 8) przeprowadzić szkolenie w miejscu nauczania;
- 9) przekazać uwagi dotyczące przebiegu szkolenia swojemu bezpośredniemu przełożonemu;
- 10) przerwać zajęcia w razie naruszenia zasad bezpieczeństwa.

§ 12. 1. Prowadzący zajęcia oraz osoby uczestniczące w szkoleniu stosują się do następujących zasad postępowania z zakresu bezpieczeństwa:

- 1) podczas szkolenia w trakcie użytkowania i obsługi sprzętu używanego do szkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy należy kierować się ustaleniami zawartymi we wskazówkach do realizacji szkolenia właściwego dla każdej grupy tematycznej;
- 2) szczegółowe wymagania bezpieczeństwa i ostrożności w odniesieniu do każdego z zajęć, w tym także bezpieczeństwa ogólnego nie związanego z użyciem środków szkoleniowych, omawia się na początku zajęć;
- 3) ze względu na specyfikę posługiwania się sprzętem i środkami właściwymi do udzielania pierwszej pomocy, wymaga się od osoby prowadzącej szkolenie znajomości jego działania i jego prawidłowego stanu technicznego, a w szczególności:
 - a) zabrania się posługiwania niesprawnym i uszkodzonym sprzętem,

- b) zabrania się wykorzystania sprzętu niezgodnie z jego przeznaczeniem;
- 4) podczas zajęć funkcjonariusz uczestniczący w szkoleniu jest zobowiązany do:
 - a) wykonywania poleceń osoby prowadzącej zajęcia,
 - b) poinformowania instruktora o niedyspozycji fizycznej i psychicznej przed przystąpieniem do zajęć,
 - c) wykorzystywania sprzętu szkoleniowego zgodnie z jego przeznaczeniem,
 - d) posiadania ubioru umożliwiającego swobodne wykonywanie postawionych zadań w ramach szkolenia.

§ 13. Prowadzący zajęcia w chwili stwierdzenia naruszenia zasad bezpieczeństwa oraz przepisów zawartych w zarządzeniu, które mogą spowodować nieszczęśliwe wypadki zagrażające zdrowiu i życiu ludzi oraz mieniu, niezwłocznie przerywa zajęcia oraz podejmuje działania zmierzające do wyeliminowania zagrożenia, nieprawidłowości lub uchybienia i przywrócenia stanu wyjściowego.

Rozdział 3

Zakres tematyczny oraz wskazówki metodyczne do prowadzenia zajęć

§ 14. 1. Podczas realizacji zajęć, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1, funkcjonariusz zapozna się z:

- 1) podstawowymi zabiegami obejmującymi bezprzrządowe utrzymywanie drożności dróg oddechowych oraz podtrzymywanie oddychania i krążenia;
- 2) zasadami prowadzenia podstawowych zabiegów resuscytacyjnych oraz użycia automatycznego defibrylatora zewnętrznego;
- 3) zasadami udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu po doznanym urazie.

2. Zakres tematyczny oraz wskazówki metodyczne do prowadzenia zajęć w Grupie I stanowi załącznik nr 1 do zarządzenia.

3. Podczas realizacji zajęć, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, funkcjonariusz:

- 1) zapozna się z podstawowymi założeniami ratownictwa taktycznego, w tym z najczęstszymi przyczynami zgonów na polu walki oraz ze specyfiką sprzętu wykorzystywanego w medycynie taktycznej;
- 2) nauczy się jak postępować z poszkodowanym w poszczególnych fazach, a w szczególności opieki pod ostrzałem, polowej opieki nad poszkodowanym, ewakuacji poszkodowanego z pola walki.

4. Zakres tematyczny oraz wskazówki metodyczne do prowadzenia zajęć w Grupie II stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

Rozdział 4

Przepisy końcowe

§ 15. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

Komendant Służby Ochrony Państwa

gen. bryg. SOP Tomasz Milkowski

Załączniki do zarządzenia nr 2/2019
Komendanta Służby Ochrony Państwa
z dnia 21 lutego 2019 r.

Załącznik nr 1

**ZAKRES TEMATYCZNY ORAZ WSKAZÓWKI METODYCZNE DO PROWADZENIA ZAJĘĆ
W GRUPIE I – ZASADY UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY W WARUNKACH CYWILNYCH
W OPARCIU O BLS, AED I ITLS**

Tabela. Zakres tematyczny.

GRUPA	NR TEMATU	TEMAT	METODA SZKOLENIA
I	1	Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy. Bezpieczeństwo własne, poszkodowanego, miejsca zdarzenia.	wykład
	2	Postępowanie z nieprzytomnym poszkodowanym.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	3	Podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem AED.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	4	Urazy mechaniczne i obrażenia – złamania, zwichnięcia, skręcenia, krwotoki.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	5	Obrażenia głowy, kręgosłupa, klatki piersiowej, brzucha, miednicy.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	6	Postępowanie w przypadku wstrząsu.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	7	Postępowanie z poszkodowanym po urazie.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	8	Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych.	ćwiczenie praktyczne

§ 1. Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy. Bezpieczeństwo własne, poszkodowanego, miejsca zdarzenia.

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie uczestników szkolenia z zagrożeniami występującymi na miejscu zdarzenia;
- 2) zapoznanie z zagrożeniami jakie stanowią choroby zakaźne, czynniki fizyczne, chemiczne przy udzielaniu pierwszej pomocy;
- 3) zapoznanie z zagrożeniami w rejonie działania.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) bezpieczeństwo własne, zabezpieczenie miejsca zdarzenia, wezwanie pomocy, w tym Lotniczego Pogotowia Ratunkowego;
- 2) zapobieganie kontaktowi z krwią, wydzielinami i wydaliniami poszkodowanych, bezpieczeństwo w czasie akcji;

- 3) postępowanie ze zużytymi materiałami opatrunkowymi i innymi odpadami;
- 4) bezpieczeństwo poszkodowanego i wskazania do natychmiastowej ewakuacji.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) omówi zagrożenia pojawiające się w trakcie udzielania pierwszej pomocy;
- 2) omówi ryzyko zarażenia się chorobami podczas udzielania pierwszej pomocy;
- 3) omówi znaczenie bezpieczeństwa podczas udzielania pierwszej pomocy.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone metodą wykładu.

5. Po przeprowadzeniu szkolenia funkcjonariusz powinien:

- 1) znać sprzęt ochronny osobistej, środki dezynfekcyjne znajdujące się w wyposażeniu zestawów do udzielania pierwszej pomocy;
- 2) znać procedurę prawidłowego postępowania z odpadami medycznymi oraz zanieczyszczonym sprzętem;
- 3) potrafić ocenić zagrożenia.

§ 2. Postępowanie z nieprzytomnym poszkodowanym.

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie z przyczynami utraty przytomności u poszkodowanego w różnych sytuacjach, np.: wypadek drogowy, pożar, emisja substancji niebezpiecznej;
- 2) zapoznanie z zagrożeniami wynikającymi z utraty przytomności;
- 3) omówienie postępowania z osobami nieprzytomnymi.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) przyczyny utraty przytomności;
- 2) niebezpieczeństwa wynikające z utraty przytomności u poszkodowanego oraz znaczenie zachowania drożności dróg oddechowych i czynności oddychania u osoby nieprzytomnej;
- 3) łańcuch przeżycia;
- 4) ocenę stanu przytomności;
- 5) procedurę postępowania z nieprzytomnym;
- 6) pozycję bezpieczną;
- 7) omdlenia;
- 8) zasady postępowania w przypadku nagłego zatrzymania podstawowych funkcji życiowych.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) omówi przyczyny utraty przytomności;
- 2) omówi procedury postępowania z osobą nieprzytomną;
- 3) przedstawi sposób oceny przytomności człowieka;
- 4) zaprezentuje sposób układania w pozycji bezpiecznej.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać przyczyny utraty przytomności u poszkodowanego w różnych sytuacjach, np.: wypadek drogowy, pożar, emisja substancji niebezpiecznej,

- b) znać zagrożenia wynikające z utraty przytomności;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:
 - a) umieć ocenić stan poszkodowanego w zakresie podstawowych funkcji życiowych, w tym oceny przytomności i oceny oddychania,
 - b) potrafić ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej,
 - c) potrafić zapewnić komfort cieplny, spokój i bezpieczeństwo do chwili przekazania poszkodowanego personelowi zakładów opieki zdrowotnej,
 - d) umieć przekazać poszkodowanego, informację o jego stanie oraz o podjętych wobec niego działaniach personelowi zakładów opieki zdrowotnej.

§ 3. Podstawowe zabiegi resuscytacyjne z użyciem AED.

1. Cel obejmuje:

- 1) poznanie przyczyn i objawów nagłego zatrzymania oddychania i krążenia;
- 2) zapoznanie z metodami udrażniania dróg oddechowych;
- 3) zapoznanie z procedurą resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- 4) nauczanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- 5) wskazania i sposób użycia automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED);
- 6) poznanie zasad bezpiecznej defibrylacji;
- 7) przedstawienie roli defibrylatora w przypadku nagłego zatrzymania krążenia;
- 8) nauczanie resuscytacji krążeniowo-oddechowej z użyciem AED.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) zasady postępowania w przypadku nagłego zatrzymania krążenia;
- 2) metody udrażniania dróg oddechowych;
- 3) metody usuwania ciała obcego z dróg oddechowych;
- 4) bezprzrządowe prowadzenie oddechu zastępczego;
- 5) automatyczny defibrylator zewnętrzny:
 - a) zasadę działania,
 - b) wskazania i przeciwwskazania do jego użycia,
 - c) bezpieczną obsługę urządzenia,
 - d) alternatywne metody naklejenia elektrod;
- 6) zasady i parametry prowadzenia uciśnień klatki piersiowej;
- 7) resuscytację krążeniowo-oddechową osoby;
- 8) procedury i algorytmy postępowania z wykorzystaniem AED.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) zapozna z objawami nagłego zatrzymania oddychania i krążenia;
- 2) omówi procedury resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- 3) przećwiczy z uczestnikami zajęć procedury i algorytmy postępowania;
- 4) przedstawi wskazania i przeciwwskazania do użycia AED;
- 5) omówi rolę defibrylacji przy nagłym zatrzymaniu krążenia.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać podstawowe parametry funkcji życiowych u osoby dorosłej,
 - b) znać procedurę resuscytacji krążeniowo-oddechowej,
 - c) znać procedurę prowadzenia bezprzryładowego oddechu zastępczego,
 - d) znać wskazania i przeciwwskazania do użycia AED,
 - e) znać zagrożenia wynikające z użycia AED,
 - f) znać zasady użycia i działania AED;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:
 - a) umieć udrożyć drogi oddechowe za pomocą rękoczynów udrażniających,
 - b) umieć usunąć ciało obce z dróg oddechowych za pomocą poznanych metod,
 - c) prowadzić oddech zastępczy (bezprzryładowo),
 - d) umieć prowadzić resuscytację krążeniowo-oddechową,
 - e) potrafić bezpiecznie obsługiwać AED.

§ 4. Urazy mechaniczne i obrażenia – złamania, zwichnięcia, skręcenia i krwotoki.

1. Cel obejmuje:

- 1) określenie niebezpieczeństw związanych z ranami (krwotok, zakażenie) oraz ich lokalizacja;
- 2) zapoznanie z rodzajami i przyczynami krwotoków;
- 3) przedstawienie sposobów opatrywania krwotoków oraz okoliczności zastosowania opatrunku uciskowego i opaski uciskowej;
- 4) omówienie niebezpieczeństwa związanego z krwotokami zewnętrznymi i wewnętrznymi;
- 5) zapoznanie z zasadami postępowania z amputowanymi częściami ciała;
- 6) zdefiniowanie pojęć i sposobów postępowania w przypadku złamania otwartego i zamkniętego, zwichnięcia i skręcenia, pozycja zbliżona do fizjologicznej, pozycja zastana;
- 7) zapoznanie ze sprzętem będącym na wyposażeniu SOP stosowanym w zabezpieczaniu złamań, zwichnięć, skręceń, tamowaniu krwotoków, opatrywaniu ran.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) rodzaje ran, podstawy aseptyki i antyseptyki, użytkowany sprzęt;
- 2) rodzaje krwotoków, zasady tamowania krwotoków i krwawień zewnętrznych;
- 3) zasady opatrywania ran, opatrywanie poszczególnych obszarów ciała;
- 4) zagrożenia związane z krwotokami wewnętrznymi;
- 5) rodzaje złamań, objawy i konsekwencje;
- 6) sposoby postępowania w przypadku złamań, zwichnięć, skręceń, amputacji.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi zastosowanie materiałów opatrunkowych do opatrywania ran;
- 2) zapozna uczestników zajęć z użyciem opatrunku osłaniającego, chłonnego i uciskowego, w tym opaski

uciskowej;

- 3) zapozna z procedurą postępowania w sytuacji krwotoku zewnętrznego;
- 4) zapozna z zasadami unieruchamiania kończyn za pomocą sprzętu będącego na wyposażeniu SOP i improwizowanego;
- 5) zapozna z zasadami postępowania w przypadku złamania otwartego i zamkniętego oraz amputacji.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać materiały opatrunkowe do opatrywania ran, złamań, zwichnięć, skręceń, tamowania krwotoków,
 - b) znać sposób zakładania opatrunku osłaniającego, chłonnego, uciskowego oraz postępowania w przypadku amputacji;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:
 - a) potrafić zastosować środki będące na wyposażeniu SOP do tamowania krwotoków, opatrywania ran, złamań, zwichnięć i zabezpieczenia amputowanej części ciała,
 - b) potrafić unieruchomić kończyny za pomocą sprzętu będącego na wyposażeniu SOP i improwizowanego.

§ 5. Obrażenia głowy, kręgosłupa, klatki piersiowej, brzucha, miednicy.

1. Cel obejmuje:

- 1) określenie niebezpieczeństw związanych z ranami okolicy głowy, klatki piersiowej, brzucha, miednicy;
- 2) przedstawienie objawów występujących przy urazie kręgosłupa;
- 3) zapoznanie z algorytmem postępowania z poszkodowanym z podejrzeniem urazu kręgosłupa;
- 4) przedstawienie objawów związanych z urazem głowy, klatki piersiowej, brzucha i miednicy.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) objawy oraz zasady postępowania w obrażeniach kręgosłupa;
- 2) podstawowe objawy oraz ogólne zasady postępowania w przypadku obrażeń głowy, klatki piersiowej, brzucha i miednicy.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi sposób postępowania z poszkodowanym z podejrzeniem urazu głowy, kręgosłupa, klatki piersiowej, brzucha, miednicy;
- 2) zapozna z sprzętem będącym na wyposażeniu SOP stosowanym w przypadku urazów głowy, kręgosłupa, klatki piersiowej, brzucha, miednicy.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać sposób postępowania z poszkodowanym z podejrzeniem urazu głowy, kręgosłupa, klatki piersiowej, brzucha, miednicy,
 - b) znać sprzęt będący na wyposażeniu SOP stosowany w przypadku urazów głowy, kręgosłupa, klatki

piersiowej, brzucha, miednicy;

2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:

- a) udzielić pomocy poszkodowanemu z podejrzeniem urazu kręgosłupa za pomocą dostępnego sprzętu,
- b) umieć udzielić pierwszej pomocy w przypadku obrażeń głowy, klatki piersiowej, brzucha i miednicy zgodnie z przyjętymi procedurami postępowania.

§ 6. Postępowanie w przypadku wstrząsu.

1. Cel obejmuje:

- 1) przedstawienie definicji i rodzajów wstrząsu;
- 2) omówienie przyczyn i objawów wstrząsu;
- 3) udzielanie pierwszej pomocy poszkodowanemu z podejrzeniem wstrząsu;
- 4) zapoznanie z pozycją przeciwwstrząsową.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) przyczyny i rodzaje wstrząsu;
- 2) objawy wstrząsu;
- 3) postępowanie z poszkodowanym we wstrząsie.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi charakterystykę objawów wstrząsu;
- 2) przedstawi zasady postępowania z poszkodowanym we wstrząsie.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać podstawowe przyczyny, rodzaje i objawy wstrząsu,
 - b) znać zasady postępowania z osobą z objawami wstrząsu;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:
 - a) potrafić ocenić stan poszkodowanego pod kątem zagrożenia wstrząsem,
 - b) potrafić ułożyć poszkodowanego w pozycji przeciwwstrząsowej,
 - c) potrafić zabezpieczyć poszkodowanego z podejrzeniem wstrząsu.

§ 7. Postępowanie z poszkodowanym po urazie.

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie z prawidłowym przeprowadzeniem badania urazowego;
- 2) zapoznanie z obrażeniami poszkodowanego zagrażającymi jego życiu.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) ocena miejsca zdarzenia;
- 2) szybkie badanie urazowe;
- 3) udzielanie pierwszej pomocy w przypadku urazów.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) zaprezentuje prawidłową ocenę stanu zdrowia poszkodowanego;

- 2) zaprezentuje sposób wstępnej oceny poszkodowanego, jej związku z szybkim badaniem urazowym oraz badaniem miejscowym;
- 3) zaprezentuje sposób przeprowadzenia szybkiego badania urazowego;
- 4) przeprowadzi ćwiczenia z szybkiego badania urazowego w sytuacjach symulowanych.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien znać metody postępowania z poszkodowanymi po urazie;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien umieć:
 - a) przeprowadzić szybkie badanie urazowe, badanie miejscowe,
 - b) udzielić pierwszej pomocy w przypadku poszkodowanego po urazie.

§ 8. Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych.

1. Cel obejmuje:

- 1) ocenę miejsca zdarzenia;
- 2) zabezpieczenie miejsca zdarzenia;
- 3) dotarcie do poszkodowanego;
- 4) ocenę stanu poszkodowanych osób;
- 5) udzielenie pierwszej pomocy;
- 6) sposoby ewakuacji z miejsca zdarzenia.

2. Zagadnienia obejmują zakres tematów nr 1–7 w Grupie I.

3. Prowadzący zajęcia przeprowadzi ćwiczenia z udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych z zakresu tematów nr 1–7 w Grupie I.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć funkcjonariusz powinien:

- 1) potrafić ocenić i zabezpieczyć miejsce zdarzenia;
- 2) umieć ocenić stan poszkodowanego;
- 3) udzielić pierwszej pomocy w zależności od stanu poszkodowanego.

Załącznik nr 2

ZAKRES TEMATYCZNY ORAZ WSKAZÓWKI METODYCZNE DO PROWADZENIA ZAJĘĆ
W GRUPIE II – ZASADY UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY W WARUNKACH SPECJALNYCH
W OPARCIU O TCCC

Tabela. Zakres tematyczny.

GRUPA	NR TEMATU	TEMAT	METODA SZKOLENIA
II	1	Opieka nad rannym podczas bezpośredniego kontaktu z przeciwnikiem – TCCC.	wykład
	2	Zapoznanie ze sprzętem medycznym oraz z jego podziałem (apteczka osobista, plecak medyczny).	wykład / ćwiczenie praktyczne
	3	Ocena stanu poszkodowanego, szybkie badanie urazowe w oparciu o TCCC.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	4	Nauka zakładania opaski uciskowej, opatrunku uciskowego, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	5	Sposoby taktycznej ewakuacji rannego w warunkach specjalnych.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	6	Ewakuacja rannego z pola walki w oparciu o TCCC.	wykład / ćwiczenie praktyczne
	7	Udzielanie pierwszej pomocy w środowisku taktycznym – sytuacje symulowane.	ćwiczenie praktyczne

§ 1. Opieka nad rannym podczas bezpośredniego kontaktu z przeciwnikiem – TCCC.

1. Cel obejmuje zapoznanie z:

- 1) podstawowymi założeniami ratownictwa taktycznego, rolą i zadaniami ratownika taktycznego;
- 2) ograniczonym sprzętem do udzielania pierwszej pomocy;
- 3) najczęstszymi przyczynami zgonów do uniknięcia na polu walki;
- 4) opieką pod ostrzałem (care under fire);
- 5) polową opieką nad poszkodowanym (tactical field care);
- 6) ewakuacją poszkodowanego z pola walki (tactical evacuation).

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) TCCC – założenia taktyczne;
- 2) udzielanie pomocy w warunkach specjalnych;
- 3) opiekę nad rannym w warunkach specjalnych.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi szkolonym TCCC – założenia taktyczne;
- 2) przedstawi zadania ratownika pola walki;
- 3) przedstawi zasady udzielania pomocy w warunkach specjalnych.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone metodą wykładu.

5. Po przeprowadzeniu zajęć funkcjonariusz powinien:

- 1) znać zasady udzielania samopomocy i pomocy w warunkach specjalnych zgodnie z TCCC;
- 2) znać zadania ratownika pola walki.

§ 2. Zapoznanie się ze sprzętem oraz jego podziałem (apteczka osobista, plecak medyczny).

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie ze sprzętem indywidualnym – apteczką osobistą oraz sprzętem zespołu – plecakiem medycznym;
- 2) zapoznanie z zasadami użycia sprzętu znajdującego się w apteczce osobistej oraz w plecaku medycznym.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) omówienie i pokazanie wyposażenia apteczki osobistej;
- 2) omówienie i pokazanie wyposażenia plecaka medycznego;
- 3) praktyczne używanie wyposażenia znajdującego się w apteczce osobistej, plecaku medycznym.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi różnice pomiędzy apteczką osobistą a plecakiem medycznym;
- 2) zaprezentuje praktyczne zastosowanie sprzętu medycznego używanego w sytuacji taktycznej;
- 3) zaprezentuje sposoby konfiguracji i dopasowania sprzętu medycznego w apteczce osobistej oraz plecaku medycznym.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać budowę sprzętu medycznego używanego w warunkach specjalnych, takiego jak opaska uciskowa, opatrunek indywidualny, opatrunek na rany klatki piersiowej, rurka nosowo-gardłowa, opatrunki hemostatyczne,
 - b) znać zastosowanie sprzętu stosowanego w ratownictwie taktycznym;
 - c) znać wyposażenie apteczki osobistej i plecaka medycznego;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien potrafić korzystać ze sprzętu znajdującego się w wyposażeniu indywidualnym i plecaku medycznym.

§ 3. Ocena stanu poszkodowanego, szybkie badanie urazowe w oparciu o TCCC.

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie uczestników szkolenia z zasadami szybkiego badania urazowego osoby rannej w warunkach specjalnych w oparciu o TCCC;
- 2) wprowadzenie ujednoliconego sposobu szybkiego badania urazowego osoby rannej w warunkach specjalnych – protokół MARCHE;
- 3) zapoznanie z kolejnością zaopatrywania obrażeń i ran w oparciu o TCCC.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) ocenę sytuacji taktycznej, mechanizmu urazu, stanu poszkodowanego, analizę posiadanego sprzętu do udzielenia pierwszej pomocy;
- 2) szybkie badanie urazowe w oparciu o TCCC;
- 3) ocenę osoby rannej w oparciu o TCCC i udzielenie jej pomocy.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) omówi rolę dowódcy:
 - a) w ocenie sytuacji taktycznej,
 - b) w analizie posiadanych sił i środków,
 - c) w ocenie stanu poszkodowanego;
- 2) przedstawi szkolonym metody szybkiego badania urazowego w warunkach specjalnych;
- 3) zaprezentuje szkolonym w jaki sposób przeprowadza się szybkie badanie urazowe w warunkach specjalnych w oparciu o TCCC;
- 4) zaprezentuje w jaki sposób ocenia się stan osoby rannej i udziela się jej pomocy w oparciu o TCCC.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać zasady udzielania pierwszej pomocy w środowisku taktycznym,
 - b) znać sposób prowadzenia szybkiego badania urazowego osoby rannej w warunkach specjalnych – protokół MARCHE,
 - c) znać kolejność zaopatrywania ran i obrażeń w oparciu o TCCC.
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:
 - a) potrafić ocenić sytuację taktyczną zarówno samodzielnie oraz w porozumieniu z dowódcą;
 - b) samodzielnie ocenić stan osoby rannej i udzielić jej pomocy w oparciu o TCCC;
 - c) samodzielnie przeprowadzić szybkie badanie urazowe w warunkach specjalnych w oparciu o TCCC.

§ 4. Nauka zakładania opaski uciskowej, opatrunku indywidualnego, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych.

1. Cel obejmuje:

- 1) nauczanie zakładania opaski uciskowej, opatrunku indywidualnego, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych;
- 2) wprowadzenie ujednoliconych sposobów zakładania opaski uciskowej, opatrunku uciskowego, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) naukę zakładania opaski uciskowej;
- 2) naukę zakładania opatrunku indywidualnego;
- 3) naukę zakładania opatrunków na rany klatki piersiowej;
- 4) naukę zakładania rurki nosowo-gardłowej;
- 5) zasady zastosowania opatrunków hemostatycznych.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) zaprezentuje praktyczne zakładanie opaski uciskowej, opatrunku indywidualnego, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych;
- 2) przeprowadzi ćwiczenia praktyczne funkcjonariuszy uczestniczących w szkoleniu z zakładania opaski uciskowej, opatrunku indywidualnego, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien znać zastosowanie i sposób użycia opaski uciskowej, opatrunków indywidualnych, opatrunków na rany klatki piersiowej, rurki nosowo-gardłowej, opatrunków hemostatycznych;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien potrafić użyć opaskę uciskową, opatrunek indywidualny, opatrunek na rany klatki piersiowej, rurkę nosowo-gardłową, opatrunek hemostatyczny.

§ 5. Sposoby taktycznej ewakuacji rannego w warunkach specjalnych.

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie uczestników szkolenia z procedurami i sposobem ewakuacji rannego w warunkach specjalnych;
- 2) zapoznanie ze sposobami ewakuacji rannych w warunkach specjalnych;
- 3) zapoznanie ze sprzętem do ewakuacji.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) omówienie procedur ewakuacji rannego;
- 2) omówienie i pokazanie sprzętu używanego do ewakuacji rannego;
- 3) omówienie i pokazanie sposobów ewakuacji rannego z miejsca zdarzenia.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi szkolonym zasady ewakuacji rannego w oparciu o TCCC;
- 2) zapozna uczestników zajęć ze sprzętem używanym do ewakuacji;
- 3) przedstawi praktyczne posługiwanie się sprzętem do ewakuacji taktycznej;
- 4) przeprowadzi ćwiczenia z elementów ewakuacji taktycznej.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać zasady i metody ewakuacji taktycznej,
 - b) znać rolę opieki nad poszkodowanym w trakcie ewakuacji;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien:
 - a) umieć posługiwać się sprzętem do ewakuacji (nosze rozkładane, płachta ewakuacyjna, linka ewakuacyjna),
 - b) znać sposoby ewakuacji taktycznej.

§ 6. Ewakuacja rannego z pola walki w oparciu o TCCC.

1. Cel obejmuje:

- 1) zapoznanie uczestników szkolenia z procedurami obowiązującymi w przypadku ewakuacji rannego;
- 2) zapoznanie uczestników ze sposobami zabezpieczenia rannego i przygotowaniem go do ewakuacji.

2. Zagadnienia obejmują:

- 1) przedstawienie procedury ewakuacji rannego;
- 2) zabezpieczenie rannego i przygotowanie do ewakuacji.

3. Prowadzący zajęcia:

- 1) przedstawi szkolonym procedury ewakuacji rannego;
- 2) przedstawi procedurę wzywania transportu medycznego;
- 3) omówi zasady wyznaczania lądowiska;
- 4) przedstawi i omówi praktyczne sposoby zabezpieczenia rannego i przygotowanie go do transportu.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone:

- 1) metodą wykładu;
- 2) metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć w formie:

- 1) wykładu, funkcjonariusz powinien:
 - a) znać procedury wzywania transportu medycznego,
 - b) wiedzieć w jaki sposób wyznacza się lądowisko;
- 2) szkolenia praktycznego, funkcjonariusz powinien umieć zabezpieczyć i przygotować rannego do ewakuacji i transportu;

§ 7. Udzielanie pierwszej pomocy w środowisku taktycznym – sytuacje symulowane.

1. Cel obejmuje:

- 1) ocenę sytuacji taktycznej;
- 2) dotarcie do poszkodowanego;
- 3) ocenę stanu poszkodowanych osób;
- 4) udzielenie pierwszej pomocy w środowisku taktycznym;
- 5) sposoby ewakuacji z miejsca zdarzenia.

2. Zagadnienia obejmują zakres tematów nr 1–6 w Grupie II.

3. Prowadzący zajęcia przeprowadzi ćwiczenia w różnych wariantach i warunkach taktycznych w odniesieniu z zakresu tematów nr 1–6 w Grupie II.

4. Zajęcia zostaną przeprowadzone metodą szkolenia praktycznego.

5. Po przeprowadzeniu zajęć funkcjonariusz powinien:

- 1) potrafić ocenić sytuację taktyczną;
- 2) umieć ocenić stan poszkodowanego;
- 3) potrafić użyć sprzętu będącego na wyposażeniu indywidualnym i zespołowym;
- 4) udzielić pierwszej pomocy w zależności od stanu poszkodowanego;
- 5) potrafić dostosować procedurę udzielania pomocy w zależności od istniejącego zagrożenia i sytuacji taktycznej.